

*До разової Спеціалізованої вченої ради
з присудження ступеня доктора філософії в
Одеському державному університеті
внутрішніх справ*

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора
Торбаса Олександра Олександровича на дисертацію Остроглядової
Олени Георгіївни на тему: «Розслідування кримінальних
правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості, що
вчиняються щодо неповнолітніх осіб», подану на здобуття наукового
ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право**

Актуальність обраної теми дослідження. Актуальність теми зумовлена непинним зростанням кількості кримінальних правопорушень сексуального характеру щодо дітей та суттєвою трансформацією механізмів їх вчинення в умовах глобальної цифровізації суспільства. Поява нових способів сексуальної експлуатації, таких як grooming-комунікація, сексуальне насильство в мережі Інтернет та використання засобів анонімізації для встановлення контакту з неповнолітніми створює безпрецедентні виклики для правоохоронних органів. Високий рівень латентності цих діянь, домінування психологічного впливу над фізичним примусом та складність оцінки показань неповнолітніх потерпілих вимагають негайного переосмислення традиційних підходів до організації слідчої діяльності та доказування.

Особливого значення досліджувана проблематика набуває в умовах воєнного стану, який спричинив масове вимушене переміщення дітей, руйнування соціальних зв'язків та перебування частини населення на окупованих територіях. Ці чинники суттєво підвищують ризики сексуального насильства та ускладнюють доступ до доказів, що потребує адаптації національної системи кримінальної юстиції до сучасних міжнародних стандартів захисту прав дитини, зокрема Лансаротської конвенції. Впровадження дитиноцентрованого та травмоорієнтованого підходів стає критично необхідним для забезпечення найкращих інтересів дитини та мінімізації її повторної віктимізації під час контактів із системою правосуддя.

Наукова необхідність роботи підсилюється існуванням значної прогалини у вітчизняній правовій доктрині, де більшість досліджень зосереджені на неповнолітніх підозрюваних, тоді як процесуальний статус та гарантії прав дітей-потерпілих залишаються недостатньо вивченими. Практика досудового розслідування свідчить про наявність проблем із використанням спеціальних знань, проведенням допитів у пристосованих приміщеннях (моделі «Барнахус», «зелені кімнати») та фіксацією цифрових слідів. У зв'язку з цим формування цілісної наукової концепції розслідування цієї категорії справ, що поєднує сучасні криміналістичні методики та міжнародні стандарти «child-friendly justice», є своєчасним і практично значущим завданням.

Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, а також їх достовірність не викликає сумнівів, адже основні положення опонованого дисертаційного дослідження ґрунтуються на значній за обсягом джерельній базі, яку становлять як доктринальні джерела, так і емпіричні матеріали.

Так, емпіричну базу дослідження становлять аналіз матеріалів судової практики (ЄДРСР) щодо кримінальних проваджень, за ст. ст. 152 – 156-1 КК України, узагальнення матеріалів слідчої практики, зокрема у форматі відкритих інтерв'ю, рекомендацій МВС, Національної поліції України, Офісу Генерального прокурора, а також власний понад 20-річний досвід роботи дисертантки в органах досудового розслідування.

Методи дослідження обрані з урахуванням специфіки мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження. Для досягнення мети дослідження та виконання зумовлених нею завдань використовувався комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Зокрема, Діалектичний метод використано для дослідження закономірностей розвитку кримінального процесуального законодавства та трансформації підходів до розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності дітей, а також для з'ясування взаємозв'язку між міжнародними стандартами захисту прав дитини та національним кримінальним процесом. Історико-правовий метод застосовано під час аналізу розвитку міжнародних і національних підходів до захисту дітей від сексуального насильства, становлення концепції правосуддя, дружнього до дитини, а також формування нормативної бази у сфері кримінального провадження за участю дітей. Формально-юридичний метод використано для аналізу положень Конституції України, Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України, міжнародних договорів, практики ЄСПЛ та інших нормативно-правових актів, які регулюють розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності неповнолітніх осіб. Порівняльно-правовий метод застосовано при дослідженні міжнародних стандартів захисту дітей, положень Лансаротської конвенції, директив ЄС, моделі «Barnahus», а також під час порівняння національних і зарубіжних підходів до організації розслідування, доказування та проведення процесуальних дій за участю дітей. Системно-структурний метод використано для визначення місця та ролі спеціального предмета доказування у структурі кримінального процесуального доказування, класифікації нормативно-правових актів у сфері захисту дітей від сексуального насильства, а також формування системи обставин, що підлягають доказуванню у відповідній категорії кримінальних проваджень. Методи аналізу та синтезу застосовувалися на всіх етапах дослідження під час опрацювання наукових джерел, матеріалів судової практики, міжнародних стандартів та емпіричних даних, а також при формуванні авторських висновків щодо особливостей організації розслідування та проведення слідчих (розшукових) дій. Індуктивний та дедуктивний методи використано для формулювання загальних теоретичних висновків на підставі аналізу

конкретних кримінальних проваджень, матеріалів судової практики та типових слідчих ситуацій, а також для побудови авторських пропозицій щодо удосконалення кримінального процесуального законодавства. Логіко-семантичний метод застосовано при уточненні понятійно-категоріального апарату дослідження, зокрема понять «спеціальний предмет доказування», «дитиноцентроване кримінальне провадження», «вторинна віктимізація», «grooming-комунікація», «цифрові сексуальні кримінальні правопорушення щодо дітей». Соціологічний та емпіричний методи використано під час аналізу матеріалів судової практики, статистичних даних Офісу Генерального прокурора, узагальнення практики органів досудового розслідування, рекомендацій правоохоронних органів та міжнародних організацій щодо розслідування сексуального насильства стосовно дітей. Аксіологічний підхід дозволив дослідити кримінальне провадження за участю дітей крізь призму забезпечення найкращих інтересів дитини, поваги до її гідності, права на безпеку, недоторканність приватного життя та захист від повторної травматизації. Застосування цього підходу забезпечило формування дитиноцентрованої концепції доказування та проведення процесуальних дій у відповідній категорії кримінальних проваджень. Метод правового прогнозування використано для розроблення пропозицій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства України, зокрема в частині нормативної інституціоналізації кримінального провадження за участю дітей, формування спеціального предмета доказування та удосконалення процесуальних гарантій неповнолітніх потерпілих і свідків.

Автор вдало вибрав мету дисертаційного дослідження, а саме – отримання наукового результату у вигляді теоретично обґрунтованих положень розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та недоторканості, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб, а також формування на цій основі науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення чинного законодавства і практики його застосування.

Для досягнення поставленої мети автором у дисертаційному дослідженні були поставлені такі завдання:

- 1) визначити стан наукової розробленості тематики розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та недоторканості, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб;

- 2) з'ясувати правові основи розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та недоторканості, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб;

- 3) виділити особливості організації розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та недоторканості, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб;

- 4) сформулювати перелік та розкрити зміст обставин, що підлягають доказуванню по досліджуваній категорії проваджень;

- 5) охарактеризувати початковий етап розслідування;
- 6) розглянути особливості проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та недоторканості, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб;
- 7) розробити пропозиції до чинного законодавства з метою його вдосконалення та рекомендації щодо їх реалізації.

Вивчення дисертаційного дослідження дозволяє дійти висновку, що його зміст відповідає сформульованій меті та завданням.

В ході свого дослідження дисертант звертається до наукових робіт з відповідної тематики, критично їх аналізує, формулює на підставі цього власні нові та обґрунтовані висновки. Стиль викладення матеріалу дозволяє легко сприйняти зміст та характер висновків та результатів, які отримав здобувач за результатами проведеного дослідження.

Таким чином наукові висновки, положення та рекомендації, сформульовані у дисертації, є обґрунтованими та достовірними.

Наукова новизна одержаних результатів. Зміст дисертаційної роботи, а також праць, в яких відображені основні результати дослідження, дозволяють стверджувати, що наукові висновки, результати, пропозиції сформульовані дисертантом самостійно та характеризуються науковою новизною.

Особливо важливими для доктрини є ті висновки, які здобувач сформулював вперше, а саме:

- обґрунтовано необхідність нормативної інституціоналізації у КПК України окремого порядку кримінального провадження за участю дітей-потерпілих та свідків шляхом внесення окремої глави 38-1 «Кримінальне провадження за участю неповнолітніх потерпілих та свідків», спрямованої на формування і дитиноцентрованої моделі кримінального провадження і її закріплення на рівні закону. Запропоновано визначення у ст. 502-1 КПК України «Порядок кримінального провадження за участю неповнолітніх потерпілих та свідків» загальних положень такого провадження;

- визначено спеціальний предмет доказування у кримінальних провадженнях за участю дітей-потерпілих, який включає наступні обставини, які мають бути встановлені: 1) повні і всебічні відомості про особу неповнолітнього потерпілого: його вік (число, місяць, рік народження), стан здоров'я та рівень розвитку, інші соціально-психологічні риси особи, здатність правильно сприймати, запам'ятовувати та відтворювати обставини події; 2) наявність психологічної або матеріальної залежності від особи, яка підозрюється (обвинувачується) у вчиненні кримінального правопорушення; 3) особливості сімейного середовища та умов виховання. Запропоновано його нормативне закріплення у ст. 502-2 КПК України «Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо кримінального правопорушення, вчиненого щодо неповнолітнього»;

- визначено особливості впливу умов воєнного стану на організацію розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності дітей, які проявляються у зміні механізму вчинення

кримінальних правопорушень, складності доступу до доказів, необхідності використання дистанційних форм участі та посиленні ролі безпекових і психологічних факторів у процесі доказування;

- обґрунтовано необхідність розглядати встановлення моральної шкоди, завданої дитині внаслідок сексуального насильства, як самостійний елемент спеціального предмета доказування, що має враховуватися під час оцінки наслідків кримінального правопорушення, планування процесуальних дій та забезпечення права потерпілого на компенсацію та доведено доцільність інтеграції питань щодо встановлення характеру та ступеня моральної шкоди до предмета судово-психологічних та комплексних психолого-психіатричних експертиз, що дозволяє мінімізувати кількість процесуальних контактів дитини з системою кримінальної юстиції та знизити ризик вторинної віктимізації;

- запропоновано нормативне закріплення принципу контрольованої первинної комунікації з дитиною шляхом чіткого визначення процесуальним керівником після консультації з психологом кола суб'єктів, які взаємодіятимуть з дитиною-потерпілим уже на початковому етапі розслідування;

Крім того, в дисертаційному дослідженні були удосконалені наступні положення:

- структуру родового предмета доказування у кримінальних провадженнях щодо злочинів проти статевої свободи та недоторканості стосовно дітей, який, на відміну від загального предмета доказування, включає необхідність встановлення психологічних, поведінкових, комунікативних та цифрових аспектів взаємодії між потерпілим і правопорушником, особливостей психоемоційного стану дитини, механізмів формування довіри, залежності та grooming-комунікації; особливості добровільної згоди; наявність психологічного впливу чи маніпуляції; механізми встановлення цифрового контакту; поведінкові індикатори психотравматизації; фактори ризику вторинної віктимізації; характер та ступінь моральної шкоди;

- підхід до допиту неповнолітнього потерпілого у формі процесуального інтерв'ю, яка виконує доказову, гарантійну та психологічну функції, у спеціально обладнаних приміщеннях («зелених кімнатах», «Барнахусах») із застосуванням спеціалізованих методик комунікації, протоколів інтерв'ювання дітей, з метою забезпечення концепції «одного візиту дитини» та створення безпечного середовища для комунікації із нею, запропоновано доповнення КПК України ст. 224-1 «Процесуальне інтерв'ю з неповнолітнім»;

- наукові підходи до визначення поняття організації досудового розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей шляхом включення до його змісту елементів пріоритезації таких проваджень, спеціалізації суб'єктів розслідування, міжвідомчої координації, психологічного супроводу та забезпечення найкращих інтересів дитини;

- класифікацію нормативно-правових актів, які регулюють сферу захисту дітей від сексуального насильства за наступними критеріями: 1) за рівнем

правового регулювання; 2) за предметом правового регулювання; 3) за функціональним призначенням; 4) за характером нормативного впливу; 5) за умовами правового режиму в державі;

- наукові положення щодо оцінки показань неповнолітніх потерпілих шляхом урахування ризиків навіювання, впливу законних представників, психологічної залежності, вікових особливостей пам'яті та специфіки відтворення психотравмувальних подій;

- пропозиції щодо запровадження спеціалізації не тільки ювенальних слідчих, дізнавачів та прокурорів, а і слідчих суддів, уповноважених на проведення допитів неповнолітніх у порядку ст. 225 КПК України;

Інші наукові положення, сформульовані дисертанткою за результатами свого дослідження також містять елементи наукової новизни та спрямовані на удосконалення раніше сформульованих у літературі положень.

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Зміст та оформлення дисертації відповідає меті та завданням дослідження, а також відображають його актуальність та наукову новизну. Дисертація О.Г. Остроглядової характеризується логічною завершеністю, комплексністю, а також системністю отриманих висновків та результатів.

Структура дисертації обумовлена завданнями та метою дослідження й складається зі вступу, двох розділів, шести підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Перший розділ «Теоретико-правові основи розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб» присвячений комплексному аналізу наукових напрацювань, термінологічного апарату та нормативної бази, яка регулює захист дітей у кримінальному провадженні.

У п. 1.1 *«Стан наукової розробленості тематики розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб»* автор зазначає, що сучасний стан наукової розробленості проблеми характеризується значною міждисциплінарністю на перетині права, криміналістики та судової психології. Здобувачка встановила, що попри наявність ґрунтовної доктринальної бази, більшість досліджень зосереджені на неповнолітніх підозрюваних, тоді як статус дітей-потерпілих залишається недостатньо вивченим у комплексному взаємозв'язку. Автор підкреслює, що цифровізація суспільства та поява нових механізмів grooming-комунікації створюють виклики, які потребують переосмислення традиційних підходів до розслідування. У підрозділі проаналізовано найновіші монографічні дослідження, які сформували правові підходи до визначення статевої свободи та недоторканності дитини. Наголошується на існуванні наукової прогалини у формуванні цілісної процесуальної моделі участі неповнолітніх потерпілих і свідків у кримінальному процесі. З огляду на це, обґрунтовується необхідність подальшого розвитку дитиноцентрованої доктрини розслідування цієї категорії справ.

У п. 1.2 «Правові основи розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб» автор зазначає, що правові основи розслідування формуються як багаторівнева система міжнародних стандартів, кримінальних процесуальних гарантій та організаційних механізмів захисту. Здобувачка детально аналізує положення Лансаротської конвенції та директив ЄС, які вимагають адаптації національного законодавства до потреб дитини. У роботі запропоновано авторську класифікацію нормативних актів за рівнем регулювання, предметом, функціями та характером впливу. Автор доводить, що сучасна модель правового забезпечення поступово трансформується від формального закріплення прав до дитиноцентрованого підходу. Наголошується на особливій ролі стратегічних документів та пілотних проєктів, які наразі виступають основними інструментами імплементації міжнародних стандартів. Обґрунтовано необхідність інституціоналізації цих гарантій безпосередньо в окремій главі Кримінального процесуального кодексу України.

Другий розділ «Особливості доказування при розслідуванні кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб» присвячений практичним аспектам організації слідчої діяльності, специфіці предмета доказування та тактиці проведення окремих процесуальних дій.

У п. 2.1 «Обставини, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях проти статевої свободи та статевої недоторканності, що вчиняються щодо неповнолітніх» автор зазначає, що предмет доказування у таких провадженнях є динамічною системою юридичних, психологічних та цифрових чинників. Здобувачка сформулювала концепцію спеціального предмета доказування, який включає відомості про вік, рівень розвитку дитини та її здатність сприймати події. Доведено, що ключову роль у доказуванні відіграє встановлення обставин формування добровільної згоди та наявності психологічної залежності від кривдника. Автор обґрунтовує необхідність розглядати встановлення моральної шкоди як обов'язковий елемент спеціального предмета доказування. Наголошується на важливості доказування обставин цифрової взаємодії та формування grooming-стосунків у кіберпросторі.

У п. 2.2 «Організація розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності, що вчиняються щодо неповнолітніх» автор зазначає, що організація розслідування цієї категорії справ повинна базуватися на принципах пріоритезації та спеціалізації. Здобувачка визначила систему спеціальних факторів, таких як висока латентність, обмеженість матеріальних слідів та ризики повторної віктимізації. У роботі обґрунтовано необхідність залучення спеціалізованих підрозділів поліції та прокуратури, а також обов'язкову участь психолога з початкових етапів. Автор підкреслює важливість міжвідомчої координації та створення безпечного середовища для дитини. Окрему увагу приділено особливостям організації розслідування в умовах воєнного стану, що потребує

адаптації традиційних підходів. Стверджується, що ефективна взаємодія між слідчим, прокурором і психологом є запорукою мінімізації травматизації дитини.

У п. 2.3 *«Початковий етап розслідування статевих злочинів проти дітей»* автор зазначає, що початковий етап розслідування має вирішальне значення для збереження нестійких біологічних та цифрових доказів. Здобувачка обґрунтовує необхідність нормативного обмеження первинної комунікації з дитиною-потерпілим до моменту визначення кола уповноважених осіб. Доведено, що огляд місця події у таких справах повинен бути комплексним і спрямованим на фіксацію психологічної обстановки та цифрових слідів. Автор наголошує на важливості ситуаційного підходу при виборі тактики першочергових слідчих дій. Обґрунтовано необхідність залучення фахівців із цифрової криміналістики вже на етапі виявлення інформації в електронних мережах. Стверджується, що правильна організація першого контакту визначає рівень довіри дитини до системи правосуддя.

У п. 2.4 *«Особливості слідчих (розшукових) дій, які проводяться на наступних етапах розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб»* автор зазначає, що проведення допиту дитини має трансформуватися у форму процесуального інтерв'ю в спеціально пристосованих приміщеннях. Здобувачка пропонує впровадження концепції «одного візиту», що передбачає одночасне проведення декількох процесуальних дій для мінімізації стресу. У роботі доведено виключне значення психологічних експертиз для оцінки здатності дитини відтворювати події та встановлення моральної шкоди. Автор обґрунтовує необхідність запровадження спеціалізації слідчих суддів для депонування показань неповнолітніх. Наголошується на обов'язковій відеофіксації всіх контактів із потерпілою дитиною для забезпечення процесуальної стабільності доказів. Запропоновано доповнити КПК України статтею 224-1, яка детально регламентує порядок проведення процесуального інтерв'ю з неповнолітнім.

Дисертації виконана державною мовою з дотриманням наукового стилю.

Порушень академічної доброчесності, текстових запозичень без посилання на першоджерела опонентом не виявлено.

Дисертація О.Г. Остроглядової містить вагомий внесок для науки кримінального процесу результати, які в цілому вирішують важливу наукову проблему, пов'язану з особливостями проведення розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності, що вчиняються щодо неповнолітніх.

Теоретичне та практичне значення основних положень та висновків дисертаційного дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у науково-дослідній роботі, навчальній роботі, правозастосовній, правотворчій діяльності тощо.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Виключно позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження О.Г. Остроглядової необхідно звернути увагу на окремі положення роботи, які є дискусійними та потребують окремих пояснень автора під час захисту:

1. Дисертантка слушно пропонує виділяти спеціальний та родовий предмети доказування у провадженнях, де потерпілими є діти, що повинно сприяти повності досудового розслідування та судового розгляду. Однак віднесення окремих обставин до такого предмету доказування вимагає додаткової аргументації. Наприклад, в якості додаткових обставин, що становлять родовий предмет доказування, пропонується виділяти «психологічний механізм вчинення кримінального правопорушення» та «специфіка способу вчинення кримінального правопорушення». В той же час такі обставини відносяться до об'єктивної сторони відповідного кримінального правопорушення, а отже вони і так включаються в предмет доказування та є обов'язковими для встановлення під час розслідування кримінальних правопорушень проти статеві свободи та статеві недоторканості. Під час публічного захисту бажано додатково пояснити, чим такі обставини будуть відрізнятися від тих, які мають бути встановлені відповідно до ст. 91 КПК України (наприклад, події кримінального правопорушення) та чи не буде в даному випадку дублювання обставин, які включаються в «основний», спеціальний та родовий предмети доказування.

2. В дисертаційному дослідженні пропонується до КПК України додати ст. 224-1 КПК України під назвою «Процесуальне інтерв'ю» яке має розглядатись як «різновид допиту, під час якого отримуються показання, які відповідають вимогам ст. 95 КПК України та можуть використовуватись як докази у кримінальному провадженні». Погоджуючись з необхідністю виділення такої процесуальної дії, виникають сумніви щодо коректності термінології. Так, процесуальне інтерв'ю наразі розглядається як специфічна форма спілкування з учасниками кримінального провадження, яка має багато спільних рис з допитом, проте здійснюється за особливою методикою. В тексті запропонованої статті про таку спеціальну методику не зазначається, адже більше робиться акцент на процедурних особливостях. Можливо, задля уникнення плутанини та з метою недопущення некоретного використання відносно усталених серед правозастосувачів термінів, доцільно обрати іншу назву для такого допиту.

3. Автор пропонує доповнити КПК України главою 38-1 «Кримінальне провадження за участю неповнолітніх потерпілих та свідків», спрямовану на «формування дитиноцентрованої моделі кримінального провадження і її закріплення на рівні закону». В той же час основний акцент даного дисертаційного дослідження стосується особливостей розслідування кримінальних правопорушень проти статеві свободи та статеві недоторканості неповнолітніх. У зв'язку з цим необхідно додатково пояснити, чи поширюються запропоновані дисертанткою особливості кримінального провадження (наприклад, незмінність учасників кримінального провадження, спеціальний предмет доказування тощо) на всі кримінальні правопорушення

за участю неповнолітніх, чи лише на правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості.

4. В дисертаційному дослідженні автор слушно зазначає, що участь законного представника потерпілого в таких кримінальних провадженнях є обов'язковою, проте також наголошується, що законний представник може виявитись особою, яка вчинила таке правопорушення або яка здійснює незаконний тиск на потерпілого. Проте в запропонованих нормативних змінах (наприклад, в ст. 502-1 КПК України) недостатньо деталізовано питання невідкладного залучення альтернативного законного представника або представника органу опіки. Під час публічного захисту бажано окремо зупинитись на цій проблемі.

Водночас, наведені зауваження є дискусійними та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

ВИСНОВОК

1. Дисертація Остроглядової Олени Георгіївни на тему: «Розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб» є завершеною, комплексною, кваліфікаційною науковою працею, у якій знаходить вирішення важлива наукова проблема – отримання наукового результату у вигляді науково обґрунтованих теоретичних положень щодо особливостей розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості, що вчиняються щодо неповнолітніх осіб.

2. Дисертація відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (зі змінами).

3. Здобувач Остроглядова Олена Георгіївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент

Завідувач кафедри кримінального процесу

Національного університету

«Одеська юридична академія»,

д.ю.н., професор

Підпис засвідчую

Ректор, професор

Олександр ТОРБАС

Олег ТОДОЩАК